

ÇOCUKLARDA ERGOTERAPİ

Çocukların Aktivite ve
Rollerini Anlama ve Katılımı Sağlama

Editör

Sylvia Rodger

*Head of Division of Occupational Therapy
School of Health and Rehabilitation Sciences
The University of Queensland
Australia*

Jenny Ziviani

*Associate Professor, Division of Occupational Therapy
School of Health and Rehabilitation Sciences
The University of Queensland
Australia*

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Gonca Bumin

*Hacettepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü*

© Hipokrat Yayınevi 2018

ISBN: 978-605-9160-65-0

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz.

Orjinal Eser Adı

Occupational Therapy With Children: Understanding Children's Occupations and Enabling Participation

Orjinal Eser Yayıncısı

Blackwell Publishing Ltd

Orjinal ISBN

978-1-4051-2456-0

Editörler

Slyvia Rodger

Jenny Ziviani

Çeviri Eser Adı

Çocuklarda Ergoterapi

Çocukların Aktivite ve Rollerini Anlama ve Katılımı Sağlama

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Gonca Bumin

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Süleyman Sırrı Caddesi
No:16/2 Sıhhiye/ANKARA
Tel: (0312) 433 03 05 - 15
www.hipokratkitabevi.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz	ix
Önsöz	xii
Teşekkür	xiii
Editörler hakkında	xiv
Katkıda bulunanlar	xv
Çeviri editörünün önsözü	xvii
Çeviriye katkıda bulunanlar	xix

KISIM 1:

ÇOCUKLARIN ROLLERİ, AKTİVİTELERİ VE GÜNÜMÜZ TOPLUMUNDA KATILIM

1 Günümüz toplumunda çocukların çevresi, rolleri ve aktiviteleri	3
Çağdaş toplumda çocuklar	3
Sosyal çevre	4
Fiziksel Çevre	5
Kültürel Çevre	5
Teknolojik Çevre	6
Fonksiyon çerçevesinin uluslararası sınıflandırması	7
ICF'in yapısı	8
ICF'e tepkiler	10
Çocukların rolleri ve aktiviteleri	11
Rol türleri	12
Çocukluk çağında okupasyonel roller	13
Rolün önemi	15
Rol disfonksiyonu ve rol yetkinliği	16
Özet	18
2 Aileler ve çocukların aktivite/rol performansı	22
Çağdaş toplumda aileler	22
Aile oluşumu ve işlevselliğindeki değişiklikler	23
Aile tiplerinin çeşitliliği	23
Ailelerde Çocuklar	24
Aileleri Desteklemede Toplumun Rolü	26

Çocukların rolleri ve aktivitelerine ailelerin etkisi	28
Lien	29
Ailelerle işbirliği içinde çalışmak	30
Aile-merkezli uygulama	30
Ebeveyn ve hizmet sağlayıcıların işbirliği içinde ortaklıkları	32
Aile rol/aktiviteleri	32
Çocukluk çağı uzmanlarının savunmadaki rolü	34
Kişiler için savunma	35
Sınıf savunması	36
Savunma becerileri	37
Özet	37
3 Çocukların katılımı üzerinde çevresel etkiler	41
Çocuk Çevresinin Doğası	42
Ev çevreleri	44
Komşuluk Çevreleri	44
Toplumsal Çevreler	47
Sanal Çevreler	48
Çocukların Çevrelerinin Değerlendirilmesi	50
Coğrafi Bilgi Sistemleri	51
Spesifik Çevreyi Değerlendirmek	52
İşbirlikçi Çevre Dizaynı ve Destekleme	53
İşbirlikçiler Olarak Çocuklar	56
Çocukların Oyun Parkları	57
Fark Yaratmak için Tasarlamak	59
Özet	61
4 Çocukların Okula ve Topluma Katılımları	67
Katılım	67
Katılımın sınıflaması	68
Katılım: sağlık, iyilik hali ve gelişim ile ilişkisi	70
Katılım: aktivite ve aktivite rol performansı ile ilişkisi	72
Okulda katılım	72
Politik ajanda	73
Fiziksel çevre	74
Sosyal çevre	75
Topluma Katılım	75
Fiziksel Çevre	75
Sosyal ve Kültürel Çevre	76
Ekonomik Çevre	78
Ergoterapistler ve Katılım	79
Çocukların Katılımını Kolaylaştırmaya Yönelik Ekolojik Yaklaşım	80

Katılımı sağlama: çok yönlü, çok düzeyli bir yaklaşım	81
Güç Temelli Bir Yaklaşımı Benimseme	82
Savunma ve Toplum Oluşturma	82
Kişi-çevre-aktivite uyumunu artırma	82
Matthew	83
Araştırma	84
Özet	86
5 Çocukların okupasyonel zaman kullanımı	91
Zamanın Bölünmesi	91
Günlük Yaşam Aktiviteleri	92
İş	93
Serbest Zaman	93
Kişisel ve bağlamsal faktörlerin zaman kullanımını üzerindeki etkisi	94
Kişisel Faktörler	94
Bağlamsal Faktörler	95
İyilik hali üzerinde zaman kullanımının etkisi	96
İyilik hali	96
Aktivite dengesi var mıdır?	100
Aktivite dengesi aile ve toplumsal değişimden nasıl etkilenir?	102
Aktivite dengesi teknolojik değişimden nasıl etkilenir?	103
Aktivite dengesi engellilikten nasıl etkilenir?	105
Dengeyi sağlamada ergoterapistin rolü	105
Kişisel seviyede müdahale	106
Aile seviyesinde müdahale	106
Toplumsal ve politik seviyede müdahale	107
Özet	107

KISIM 2:

AKTİVİTE/ ROLLERİN GELİŞİMİ VE ÇOCUKLARIN KATILIMINI SAĞLAMA

6 Yapmak, var olmak, oluşmak: bu kavramların çocuklar için önemi	115
Yapma, var olma ve oluşmanın önemi	116
Aktivite Bağlılığının Çıktıları	117
Yapmanın Mümkün Olmadığı Durumların Sonuçları	119
Yapmayı etkinleştirmeye yönelik yaklaşımlar	122
Motor öğrenme yaklaşımları	123
Kanıt dayalı uygulamalar	123
İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması (ICF)	123
Matthew	124

Var Olmayı Unutmayalım	125
Çocuklar ve Spiritüellik	127
Palyatif bakım ve var olma	130
Aktivite Dengesi	131
Özet	132
7 ÇOCUKLARIN OKUPASYONEL GELİŞİMİ	136
Tanımlanan okupasyonel gelişim	137
Okupasyonel gelişim: Yeri belli olan ve diğer insan gelişimi formlarından ayrılan	138
Mikro-okupasyonel gelişim:	
okupasyonel yetkinliği geliştirmek	139
Meso-okupasyonel gelişim: okupasyonel yaşam yolu oluşturmak	141
Etkileşimli Okupasyonel Gelişim Modeli (Interactional Model of Occupational Development – IMOD)	141
İnteraksiyonizm Prensipleri	143
Seviyeli Devamlılık	143
Çoklu Değişkenlik	144
Çoklu Etkenlik	150
Makro-okupasyonel gelişim: insan aktivitelerinin evrimi	151
Uygulama için Faydalar	153
Özet	154
8 Aktivite bağlılığı için iletişim ve sosyal beceriler	158
İletişim becerilerinin kazanılması	159
Bazı tanımlar	159
Sosyal etkileşimsel görüş	160
İletişim aşamaları	161
Sosyodramatik oyunun gelişimi	163
Okul çağındaki çocuğun iletişim becerileri	164
Sosyal yetkinlik ve sosyal beceri: uzmanlıklar arası yönetim	165
Sosyal yetkinlik ve sosyal becerinin tanımı	165
Arkadaşlıklar	166
Sosyal beceri yetersizlikleri olan çocuklar	167
Ethan	167
Hannah	167
Sosyal becerileri değerlendirme	167
Sosyal beceri müdahaleleri	168
Özet	173

9 Oyuncu olarak gelişim	177
Oyunun tanımları	178
Oyunu Değerlendirmek: Oyunun fonksiyonları	180
Oyuncunun Aktivite Rolü	181
Henry	181
Çocuk-oyun-çevre uyumunun kusursuzluğunun sağlanması: Katılımı	
mükemmel hale getirmek	182
Müdahaleyi yönetmek için değerlendirmeyi kullanma	184
Suzie: oyun aracılığıyla gelişimi değerlendirmek	184
Kaisa: oyunbazlığı sağlamak ve değerlendirmek	186
Oyun için uygun koşullar sağlamak: engelleri ve destekleri değerlendirmek	189
En uygun çocuk-çevre-oyun uyumunu sağlamak	190
Özet	195
10 Yapabilirim: geliştirme, teşvik etme ve çocukların kendine bakım ihtiyaçlarını yönetme	200
Çocukların kendine bakım becerileri	201
GYA Zorluklarının yönetilmesi: çocuğun kendine bakım aktiviteleri katılımının uygun hale getirilmesi	202
ICF Modelinin Pediatrik Kendine Bakım Sorunlarına Uygulanması	211
Maria	214
Kendine bakım becerilerinin önemi	219
Özet	219
11 Okula geçiş	222
Ergoterapi ve Çocukların Okula Hazırlanması	223
Çocukluk Dönemi Geçişlerini Anlamak	224
İlkokula Geçişini Sağlamak	225
Geçiş Modelleri	227
Yalnızca Beceri Geçiş Modeli	227
Geçiş Modelinin Gelişimi	232
Optimal Geçişini Sağlamak İçin Çocuğu Destekleme	232
İyi Uyum	233
Ergoterapi Değerlendirmesi	234
Ergoterapi Müdahalesi	234
Özet	236
12 Sınıfta öğrencinin katılımı	241
Öğrencinin aktivite rolü	242
Öğrenci	243
Öğrenme çevresi	244

Müfredat	249
Öğrencilerin eğitimini desteklemek için ergoterapi	250
Okullarda ergoterapi değerlendirmesi	251
Okullarda ergoterapi müdahaleleri	252
Özet	256
13 Çocukların okulda fiziksel aktivitelere katılımı	261
Fiziksel aktivite: tanımlar, faydalar ve etkenler	261
Tanımlar	261
Faydalar	262
Etkenler	262
Çocuklar ve fiziksel aktiviteyi çevreleyen güncel ikilemler	263
Okul müfredatında fiziksel aktivite	264
Okul sporunun yapıları ve yeri	265
Fiziksel aktivite: müfredat içinde arkadaş ve rakip yapma	266
Okul müfredatı ötesinde fiziksel aktivite	268
Teneffüs	268
Okula ve okuldan transfer	269
Tedavi edici aktivite ve ergoterapi	271
Özet	273
14 Okul dışında çocuğun katılımı	280
Okul Dışında Katılımın Tanımlanması	281
Okul Dışı Zamanın Dağılımı	281
Denge	284
Serbest Zaman	284
Zaman Kullanımının Çok Boyutlu Modeli: SCOPE-IT	288
Sağlıklı Serbest Zaman	290
Psikososyal Faydalar	290
Aktivite Yayılımının Korunması	290
Yeterlilik Geliştirme	291
Risk Altındaki Serbest Zaman	292
Olumsuz Sonuçlar	292
Aşırı Katılım	292
Televizyon İzleme	293
Bilgisayar Kullanımı	294
Özet	294
Dizin	299

ÖNSÖZ

Charles H. Christiansen
Profesör ve Sağlık Bilimleri Okulu,
Texas Medikal Üniversitesi Dekanı

Ergoterapi, yapısal ve fonksiyonel geleneksel tıbbi yaklaşımlar ile aktivite ve katılım paradigmasına dayanan çağdaş müdahale programlarının birbiri ile olan yarışı ile dünya çapında mücadele etmektedir (Christiansen, 1990). Ergoterapi uygulamalarında kullanılan ilk prensiplerin gelişimi ağırlı, yavaş ve mücadele verici olmuştur (Kielhofner, 1977; Shannon, 1983). Adolf Meyer'in insanın adaptasyon ve iyi olma halinin kaynağı olan aktivite için söylediklerinin ışığı altında; bu durum mantıksız görünmektedir (Meyer, 1922). Bu nedenle, bakış açım göre; bu kitap ergoterapinin orijinal prensipleri doğrultusunda planlanmıştır; sağlık ile gelişimi destekleyen özellikle çocuklarda aktivite bağlılığı ve katılımın önemi üzerine yapılandırılmıştır. Özellikle çocukların aktiviteler ile var olan yapısını bilmek, yapmak istediklerinde başarılı olmak isteyen ergoterapistler ve aileler için önemlidir.

Kendi erken dönem deneyimlerim genel olarak adolesanlar ve çocuklar üzerine olsa da bu erken dönem uygulamalarım eğitim deneyimlerimden, yasalara ait çerçevelerden, aktivite bilimi, insan sağlığı ve fonksiyonunu aktivite ve katılım bağlamında inceleyen yeni ekolojik modellerden yoksundu. Bu modellerin en yenisi olan, İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırılması (ICF) (WHO, 2001) bu kitap için anahtar çerçeve olarak kullanılmıştır.

Tabi ki, çocuklar ve adolesanlar hakkında tüm bildiklerim, onları birey olarak görme ve gelişimsel ihtiyaçlarını anlama sürecinde yaptığım araştırmalara, şu anda genç erişkin olan üç çocuğuma yapmış olduğum için yapmış olduğum ebeveyn ve baba rollerim sırasında karşılaştığım hatalı öğrenme deneyimlerime dayanmaktadır. Bu üç eşsiz vakaya dayanarak, çocukların 'kendi' algılarının çevrelerindeki dünyaya katılımlarını etkilediğini şimdi daha iyi anlayabiliyorum. Başkalarının ya da çocukların katılımlarını izlemek onların dünyalarını izlemek gibidir. Carrie, Erik and Kalle'nin (ailesel vakalarım) kişiliklerinin yapılanması, her yeni aktivite ile kendi dünyalarına büyüleyici aşamalı bağlılıklarının, kendilerine olan güvenlerinin, risk alabilme bece-

risi ve otonomilerinin gelişimi ile sonuçlanmıştır. Sonsuz rengarenk ve farklı tarzlar-
da kıyafetler satan bir mağazada gezdiğinizizi hayal edin. Bu durum çocuk ve adolesan-
ların yeni aktiviteler ve roller için yeni ilgi ve beceriler geliştirebilmesini tanımlayan
bir metafor olabilir. Bu durum çocuğun kendi kimliğini tatmin edici oranda ta-
mamlamasını, Hazel Markus ve Paul Nurius (1986)'un 'olmak isteyebileceği' kendisi
hakkındaki mental görüntülerin oluşmasını motive edebilir. Yaştan yaşa ilerlerken
kişilik gelişiminde görülen değişim şaşırtıcı ve anksiyete vericidir. Amerikalı bir psi-
kolog olan Lawrence Kutner (1991) gözlemleri sonucunda: 'Çocukluk çağı; çocuk ve
ebeveynleri için bir serüvendir. Bu serüveni keşfetmek özgürlük ve mutluluk içinde
olmalıdır. Aileler ve çocuklar için önemli keşifler nadir olarak yolun pürüzsüz ve düz
olduğu süreçlerde yapılır. Bu yoldaki virajlar bu yolculuğu ilginç ve yaşamaya değer
kılar' (1991, ss. 43). Aslında, çocuklar yeni fırsatlar ve zorluklar ile karşılaşmadıkları
sürece kimlik gelişimlerinde küçük değişiklikler olur. Bu fırsat ve zorluklar öncelikle
aile içerisindeki rollerin ve daha sonra aile dışı bireyler ile ilişkiler ile rollerin (arkadaş,
öğrenci, takım oyuncusu, sınıf arkadaşı vb) kazanılması ve gelişimine imkan verir.

Kişilik psikolog Robert Hogan rol ve ilişkili yapıların anlamlı etkileşimin yapısını
desteklediğini savunur.

Bu teoriye göre yaşam yolu ile gelişim ve matürasyon; kimliğin etkileşimi, sos-
yal roller ve kişilik gelişimini etkileyen repütasyonlar ile ilişkili olduğu savunulur
(Hogan & Roberts, 2000). Sosyal hayvanların diğerlerini kabul etmesinde olduğu
gibi, insanlığın bilgisini oluşturan (roller ve aktiviteler ile tanımlandığı gibi), önemli
ve gelişimin primer görevi olarak kabul edilen; kabul edilebilir bir kimlik olmadan
gelişemezler. Ergoterapistler aktivite, görev ve roller arasındaki ilişkide aktivitenin
terapatik kullanımının anahtar olduğunu bilirler. Bu kitaptaki bölümler kesin olarak
bu bakış açısını destekler. Rodger ve Ziviani bu mesajı mantıksal olarak tanımlamış
ve iyi dökümanete edilmiş bir çerçeve ile sunmuşlardır.

Bununla beraber bu grup iyi ve yeterli bir çalışma ile çevre ve bireysel faktörlerin
katılım ve aktivite bağlılığının; beceri gelişimi, yeterli rol performansı ve kimlik geli-
şiminde deneyimlemeyi nasıl etkilediğini ortaya koymak istemişlerdir.

Düşünceme göre bu kitap katılım hakkındaki ekolojik yaklaşımları iyi anlatmış ve
aynı zamanda gelişimsel bakış açısı için kullanışlı bir analiz ortaya koymuştur.

Bu kitap, çocukluk çağı zaman kullanımı, aktivite dengesi (belki de yaşam şek-
lindeki değişimin gelişimi az ve çok etkilemesini bir bakış açısı olarak anlamak daha
iyi olabilir), savunma ve serbest zamanı incelemiş ve farklı bağlamlarda öğrenmenin
nasıl olduğunu göz ardı etmemiştir.

Tüm kitap Vygotsky ve diğerlerinin (örn: Bruner, 1990) öğrenmeyi anlamak üzerine geliştirdikleri yaklaşım ile tutarlı ve yapılandırmacıdır. Vygotsky (1978) 'e göre çocuklar primer olarak kendi konsept, fikir, gerçek, beceri ve tutumlarının kaynağı olan sosyal dünyaları aracılığı ile öğrenirler. Yapılandırmacılığa göre, dünyada üretken ve kabul edilebilir bir yere sahip olabilmek için bilgi ve becerilerin kazanılması için oluşturulan çerçevelerde rollerin önemli bir yeri vardır. Çocuklar ile çalışmaları sırasında bu bilgi ve beceri kazanımını takdir eden ergoterapistler bu çerçeveyi terapatik tedavi müdahalelerinde kullanırlar. Ayrıca bu kitap onlara çocuklarda pratik olarak kullanılacak uygun ve etkili bir çerçeve sunar. Rodger ve Ziviani'yi ergoterapinin kaybolmuş bazı alanlarını tamamen ele aldıkları için kutlarım. Literatüre katkıları çocuklar için gelişmiş aktivite içerikli terapi servislerinin yaygınlaştırılmasına imkan verecektir.

Kaynaklar

- Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Christiansen, C. H. (1991). The perils of plurality. *Occupational Therapy Journal of Research*, 10, 259–265.
- Hogan, R. & Roberts, B. W. (2000). A socioanalytic perspective on person/environment interaction. In: W. B. Walsh, K. H. Craik, & R. H. Price (Ed.), *New directions in person–environment psychology* (pp. 1–24). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kielhofner, G. W. & Burke, J. P. (1977). Occupational therapy after sixty years: An account of changing identity. *American Journal of Occupational Therapy*, 31 (10), 675–689.
- Kutner, L. (1991). *Parent and Child. Getting Through To Each Other*. New York: Avon.
- Markus, H. & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41, 954–969.
- Meyer, A. (1922). The philosophy of occupation therapy. *Archives of Occupation Therapy*, 1 (1), 1–10.
- Shannon, P. D. (1977). The derailment of occupational therapy. *American Journal of Occupational Therapy*, 31, 229–234.
- Vygotsky, L. S. (Ed.) (1978). *Mind in society: The development of higher psychological process*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- World Health Organization (2001). *International classification of functioning, disability, and health* (ICF). Geneva, Switzerland: Author.

ÖNSÖZ

Bu kitabı hazırlama fikrimiz yaklaşık beş yıl önce ergoterapi literatüründe çocukların aktiviteleri ile ev, okul ve toplum içerisindeki katılımlarının desteklenmesi konularındaki literatür ihtiyacını fark ettiğimiz zaman yapılanmaya başladı. Çocukların rollerinin, aktivitelerinin ve becerilerinin topluma katılım becerilerini nasıl etkilediğini inceleyen çağdaş araştırmaları incelemekten yorgun düştük. Bu süreçte çocuk merkezli faktörlerin yanı sıra sosyoçevresel faktörlerin de çocukların aktivitelerdeki uzmanlıklarını olumlu yada olumsuz yönde etkileyebildiğini gördük. Hedefimiz ergoterapistlerin veya diğer çocukluk çağı profesyonellerinin; çocukların içinde buldukları veya içinde bulunmayı tercih ettikleri çeşitli çevrelerde optimal katılımın sağlanmasının önemini anlaşılmasıdır. Bu kitap iki bölümden oluşmaktadır. İlki çocukların çağdaş toplumlardaki rol ve aktivitelerini geniş bir bakış açısı ile inceler. Çocukların aktivitelerini ve sosyal katılımlarını incelemek için Dünya Sağlık Örgütü'nün İşlevsellik, Yetiştirimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması (ICF) konsept çerçevesi kullanılmıştır. Bu bağlamda kişisel ve çevresel faktörlerin çocuğun aktivite ve katılımına olan etkisi incelendi.

Bu bölümdeki spesifik bölümler günümüzde çocukların topluma katılımı, ailenin ve çocukların aktivite rolleri ve performanslarına etkileri, çocuğun okul ve topluma katılımında çevresel etkiler, çocuklarda zaman kullanım zorlukları ve sağlık ve iyi olma haline etkileri tartışılmıştır. İkinci bölüm çocukluk çağını gelişim ve beceri kazanılması dönemi olarak kabul eden ve bu konuya odaklanan bölümdür. Bu bölümde yanı sıra çocukların aktiviteleri ve aktivite rolleri konsepti, aktivite ve aktivitelere bağlılık gösterebilmek için gereken becerileri (kendine bakım, oyun, üretkenlik/okul, dinlenme ve gevşeme) anlama yönünde bir bakış açısı anlatılmıştır. Bu kısım spesifik olarak çocukların aktivite rollerine bağlılık gösterebilmeleri için gerekli beceri kazanımını inceler. Çeşitli bölümler çocuklar için yapma, var olma, ve oluşma; aktivite bağlılığı için iletişim ve sosyal beceriler; oyunculuk rolünü ve oyun oynama becerilerini geliştirme; kendine bakım rolünü geliştirme ve yönetme; öğrenci rolüne geçme; öğrenci rolünün geliştirilmesi ve sınıf içi aktivitelere katılım; okulda fiziksel aktivitelerin önemi ve okul alanlarında katılımın artırılması konularını içerir. Umuyoruz ki, ergoterapistlerin ve ergoterapi öğrencilerinin; çocukların evde, okulda ve yaşadıkları toplumda bağlılık gösterdikleri rolleri, aktiviteleri, aktivite gelişimi ve çevresel uygunluğu desteklemelerinin önemini daha iyi anlamalarını sağlayabiliriz.

*Sylvia Rodger
Jenny Ziviani*

TEŞEKKÜRLER

Bu kitap hakkındaki düşünceler; bir çok kişinin teşviki ve desteği olmasaydı gerçeğe dönüşmezdi.

Queensland Üniversitesi, Sağlık ve Rehabilitasyon Bilimleri Okulundaki bize bu imkanı sağlayan meslektaşlarımıza ve çalışma arkadaşlarımıza minnettarız. Bu kitap uluslararası platformlarda ergoterapi, dil ve konuşma terapisi, sosyal hizmet, insan hareket bilimi, eğitim psikolojisi alanlarında deneyimlerinden ötürü teşekkürler almış bir çok profesyonelin fikir ve yaklaşımları olmasaydı bir araya getirilemezdi. Yoğun programlarına ve kendilerine verilen kısıtlı kelime sayılarına rağmen kitabın yapılandırma, düzeltme ve kontrolünü sağlamışlardır.

Bakış açımız her zaman bize karşı pozitif, cesaret verici olan ve tüm detaylara karşı hassas araştırma yapma özeliğine sahip proje asistanımız David Dickson'ın varlığı ile zenginleşmiştir. Tüm meslektaşlarımız tartışmalar ve kritik derlemeler sırasında gerçek bir takım çalışması gösterdi. Son olarak halen devam eden desteklerinden dolayı, eşlerimiz John Worthington and David Wadley'e minnettarız. İlk ağızdan deneyimlerini bizimle paylaşan ve çocuklar için günlük yaşam aktivitelerine katılımın ne anlama geldiğini anlatan çocuklarımız Elise ve Sam Worthington, Owen Wadley ve arkadaşlarına özel teşekkürlerimizi sunmak isteriz. Bize çok şey öğretiniz.

EDİTÖRLER HAKKINDA

Sylvia Rodger, BOcc Thy, MEd St, PhD, pediatrik ergoterapide klinisyen, akademisyen ve araştırmacı olarak 25 yıllık tecrübesi olan bir ergoterapisttir. řu an Queensland Üniversitesi Sağlık ve Rehabilitasyon Fakóltesi Ergoterapi Bölümü'nün bölüm başkallığını yapmaktadır. Gelişimsel, motor ve öğrenme güçlüklerine sahip çocuklarla çalışmıştır. Müfredat geliştirme ve pediatrik ergoterapiye yoğun ilgi duymakla beraber ileri seviye araştırma öğrencilerine danışmanlık yapmaktadır. Gelişimsel koordinasyon bozuklukları, tümden gelim tedavi yaklaşımları, günlük aktivite performansına yönelik bilişsel oryantasyon, otizm spektrumu bozuklukları, erken müdahale, aile merkezli yaklaşım ve aile eğitimi başlıkları araştırma yaptığı temel alanlardır. Bu yazının yazdığı ana kadar rekabetçi kaynaklardan toplam 13 büyük hibe desteği almıştır. Ulusal ve uluslararası 60'tan fazla hakemli dergide makalesi, dokuz kitap bölümü vardır ve 70'ten fazla konferansta sunum ve atölye çalışması yapmıştır. Occupational Therapy International ve Physical and Occupational Therapy in Pediatrics dergilerinde editörlük ve birçok diğer dergide de inceleme yapmaktadır.

Jenny Ziviani, BApp Sc (OT), BA, MEd, PhD, Queensland Üniversitesi Sağlık ve Rehabilitasyon Fakóltesi Ergoterapi Bölümü'nde doğenttir. Klinik, akademik ve araştırma yaptığı alanlardan bazıları yaralanma, hastalık ve özür geçmişi olan çocukların fonksiyonel becerilerini incelemek ve engelli çocukların katılımını etkileyen sosyal çevre faktörlerinin incelenmesidir. Bu çalışmalarını rekabetçi kaynaklar tarafından 24 farklı hibe desteği ile desteklenmiştir. Ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde 60'tan fazla makalesi, 70'ten fazla konferans sunumu ve yazdığı veya katkı sağladığı 12 kitap bölümü mevcuttur. Occupational Therapy International and the Hong Kong Journal of Occupational Therapy dergilerinin de dahil olduğu birçok derginin editörlüğünü yapmaktadır. Avustralya'daki ergoterapi mesleğine olan katkılarından dolayı Libby Lucas Fellowship ergoterapi liderliği ödülüne ve Queensland, Avustralya'daki ergoterapi mesleğine olan katkısından ötürü Mary Rankine Wilson Ödülü'ne layık görülmüştür.

KATKIDA BULUNANLAR

Rebecca Abbott, BSc(Hons), Nutrition Dip Dietetics, PhD

Human Movement Scientist and Post-doctoral Fellow, School of Human Movement Studies, the University of Queensland, Australia.

G. Ted Brown, BSc OT(Hons), MSc, MPA, PhD, OT(C), OTR, AccOT

Occupational Therapist and Senior Lecturer, Occupational Therapy Program, School of Primary Health Care, Monash University, Frankston, Victoria, Australia.

Monica Cuskelly, BA(Hons), GradDipEd, MEd St, Armidale CAE, MApp Psych, PhD

Psychologist and Senior Lecturer, School of Education, the University of Queensland, Australia.

Yvonne Darlington, BA, BSoc Wk, PGDipAdv SWPractice, PhD

Social Worker and Senior Lecturer, School of Social Work and Applied Human Sciences, the University of Queensland, Australia.

Jane A. Davis, MSc, OT Reg (Ont), OT(C), OTR

Occupational Therapist and Doctoral Candidate, Department of Occupational Therapy, University of Toronto, Ontario, Canada.

Laura Desha, BOcc Thy(Hons)

Occupational Therapist and Doctoral Candidate, Division of Occupational Therapy, the University of Queensland, Australia.

Gillian King, PhD

Thames Valley Children's Centre, London, Ontario, Canada.

Mary Law, FCA OT, OT Reg (Ont), PhD

Occupational Therapist and Dean of Rehabilitation Sciences, Faculty of Health Sciences, McMaster University, Institute for Applied Health Sciences, Hamilton, Ontario, Canada.

Doune Macdonald, BHMS(Ed)(Hons), PhD

Professor and Head of School of Human Movement Studies, the University of Queensland, Australia.

Angela Mandich, PhD, OT(C)

Occupational Therapist and Assistant Professor, School of Occupational Therapy, Faculty of Health Sciences, the University of Western Ontario, London, Ontario, Canada.

Cathy McBryde, BOcc Thy(Hons), PhD

Occupational Therapist in private practice, Jindalee, Queensland, Australia.

Mary Muhlenhaupt, OTR/L, FAOTA

Occupational Therapist in private practice, Valley Forge, Pennsylvania, United States of America.

Terry Petrenchik, PhD, OTR/L

Occupational Therapist and academic, School of Rehabilitation Science, McMaster University, IAHS, Hamilton, Ontario, Canada.

Helene J. Polatajko, PhD, OT(C), OT Reg (Ont), FCAOT

Occupational Therapist and Chair of Occupational Therapy Program, Department of Occupational Therapy, University of Toronto, Ontario, Canada.

Anne Poulsen, BOcc Thy(Hons)

Occupational Therapist and Doctoral Candidate, Division of Occupational Therapy, School of Health and Rehabilitation Sciences, University of Queensland, Australia.

Patty Rigby, OT Reg (Ont), MHSc OT

Occupational Therapist and academic, Department of Occupational Therapy, University of Toronto, Canada.

Sylvia Rodger, BOcc Thy, MEd St, PhD

Occupational Therapist and Head of Division of Occupational Therapy, School of Health and Rehabilitation Sciences, the University of Queensland, Australia.

Gail Woodyatt, BSp Thy, PhD

Speech Pathologist and Senior Lecturer, Division of Speech Pathology, School of Health and Rehabilitation Sciences, the University of Queensland, Australia.

Jenny Ziviani, BApp Sc (OT), BA, MEd, PhD

Occupational Therapist and Associate Professor, Division of Occupational Therapy, School of Health and Rehabilitation Sciences, the University of Queensland, Australia.

ÇEVİRİ EDİTÖRÜNÜN ÖNSÖZÜ

Ergoterapinin ülkemizde yeni bir bilim alanı olması nedeniyle henüz Türkçe kaynakların olmaması bizleri orijinali İngilizce olan bu kitabı Türkçe hazırlamaya yöneltti.

Özel gereksinimli olsun ya da olmasın çocukların toplumsal hayata hazırlanması ve onların toplumsal katılımı çok önemlidir. Çocukların rolleri ve aktivite performanslarına dolayısıyla toplumsal katılımlarına etki eden birçok faktör vardır. Bu kitapta toplumsal katılımı etkileyen faktörler tüm yönleriyle ele alınmakta, değerlendirme ve müdahale yaklaşımları anlatılmakta; gerek eğitimciler gerekse özel gereksinimli çocuğu olan ailelere çocukların toplumsal katılımlarını artırmaya yönelik ipuçları sunulmaktadır.

Bu kitabın hazırlanmasında özveriyle çalışan ve emek veren sevgili arkadaşlarım Doç Dr. Meral Huri, Yrd. Doç. Dr. Onur Altuntaş, Uz. Fzt. Gökçen Akyürek, Uz. Fzt. Sinem Salar, Uz. Fzt. Orkun Tahir Aran, Dr. Fzt. Hatice Abaoğlu, Uz. Fzt. Sedef Şahin, Uz. Fzt. Berkan Torpil, Fzt. Tarık Demirok, Erg. Sinem Kars, Uz. Fzt. Fulya Damla Çolak, Uz. Erg. İbrahim Yavuz Tatlı, Erg. Kübra Şahadet Sezer, Erg. Büşra Kahraman Baysan, Erg. Yasin Tekeci'ye ve Hipokrat Yayınevinden Ali Çelik ve kitabın dizgisini titizlikle tamamlayan Hüseyin Çağlıkasap'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Tüm akademik yaşantım boyunca her zaman sabırla beni destekleyen sevgili eşim Prof. Dr. Ali Bumin ve sevgili kızlarım Gizem ve Selin'e sonsuz teşekkürler...

Özel gereksinimli çocuklarla çalışan ergoterapistler, fizyoterapistler, eğitimciler ve ailelerimize faydalı olması dileğiyle...

*Prof. Dr. Gonca Bumin
2 Aralık 2017, Ankara*

ÇEVİRİYE KATKIDA BULUNANLAR

Çeviri Editörü:

Prof. Dr. Gonca BUMİN

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Doç. Dr. Meral HURİ

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Onur ALTUNTAŞ

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Dr. Fzt. Gökçen AKYÜREK

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Dr. Fzt. Hatice ABAOĞLU

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Uzm. Fzt. Sinem SALAR

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Uzm. Fzt. Orkun Tahir ARAN

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Uzm. Fzt. Sedef ŞAHİN

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Uzm. Fzt. Berkan TORPİL

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Fzt. Tarık DEMİROK

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Erg. Sinem KARS

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Uzm. Fzt. Fulya Damla ÇOLAK

Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim Araştırma Hastanesi

Uzm. Erg. İbrahim Yavuz TATLI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Erg. Kübra Şehadet SEZER

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Erg. Büşra KAHRAMAN BAYSAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Fizik Tedavi ve
Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Erg. Yasin TEKECİ

Dr. Nafiz Körez Sincan Devlet Hastanesi Toplum Ruh Sağlığı Merkezi